

Voda pro ženy je jiná než pro muže

Zuzana Boehmová

Mezinárodní organizace investovaly miliardy dolarů do intervencí, které mají v Africe a na Blízkém východě zlepšit přístup k pitné vodě, a chtělo by se věřit, že co je dobré pro chudé, bude dobré pro všechny stejně, pro ženy i muže. Příznávám, že máloco mě při pročítání přípravných dokumentů k podobným projektům irituje tak jako domněnka, že chudým lze pomáhat naslepo, protože jsou homogenní. Je to stejně reálná představa, jako kdyby se v centru Prahy postavila nová nemocnice za předpokladu, že z ní bude mít stejný užitek obyvatel Malé Strany jako obyvatel Svitav.

Muži a ženy mají odlišné, často protichůdné potřeby a nepromyšlená politika takové rozdíly jen prohlubuje. Ženy a dívky v oblastech bez vodovodů pro vodu docházejí a nosí ji dlouhé kilometry, zatímco jejich mužské protějšky v té době mohou dělat úkoly do školy nebo vydělávat peníze. Jsou to ženy, kdo se stará o nemocné, pokud se kontaminovanou vodou nakazí. Když je voda k dispozici, využívá se k produkci zeleniny na prodej, který mají na starosti zpravidla muži. Na zalévání menších zahrádek, na nichž pěstují ženy produkty k okamžité spotřebě, se dostane až na konec. A když pak přijede onen tým rozvojových odborníků a „všichni“ jsou přizváni ke konzultacím o lokálních prioritách, ženy, které se všude na světě starají o děti a mají pořád plno práce, prostě nemají čas na ně dorazit. Stejně tak scházejí na školeních o nových pumpách, vodních investicích nebo správě vodních zdrojů. A tak muži určí a odsouhlasí priority podle toho, co vnímají jako nejnaléhavější oni sami.

Ženy navíc v řadě zemí nemohou vlastnit půdu. Když jsou vykupovány parcely kvůli investicím do pitné vody či veřejné kanalizace, nemají z toho nic, a výsledkem projektu je, že jsou relativně chudší než na začátku. Strůjci projektu na konci doloží, kolika lidem se zvedla životní úroveň, jenže při sběru dat je obvykle nenapadne porovnat dopad na každé pohlaví zvlášť.

Není pak velké překvapení, že na zeměkouli podle Světového ekonomického fóra není jediná země, jež by se dostatečně snažila naplnit cíl pro zlepšování životní úrovně žen a dívek, který k roku 2030 stanovila OSN. ©

Autorka pracuje jako konzultantka na mezinárodních rozvojových projektech.

tech 1914–1945 proběhla v Evropě jediná, tzv. druhá třicetiletá válka. Versailleská smlouva rozdělila evropské národy jako děti na hodné a zlobivé. Kromě toho, že z národních států učinila vůdčí organizační princip mezinárodních vztahů, také na poražené národy v článku 231 svalila veškerou vinu za rozpoutání války a přisoudila jim zodpovědnost za škody spáchané na majetku zemí na straně vítězů. Pocity křivdy, nespokojenost menšin a trvalé pětky mezi evropskými národními státy, jejichž počet náhle nebyvale narostl, vytvořily podhoubí pro eskalaci nového konfliktu.

Být generálem po bitvě je snadné, a kritika versailleského uspořádání má jistě své hranice. Vítězné evropské mocnosti ne-

zatlizily Německo vysokými válečnými reparacemi jen z pomstychtivosti, ale hlavně kvůli enormní výši svých válečných dluhů u soukromých finančních institucí v Americe, kterým americký prezident dost dobře nemohl říci, že za své válečné úvěry nic nedostanou. Svým občanům vlády slibovaly po válce „zemi hodnou hrdinů“, jak to legendárně vyjádřil britský ministerský předseda David Lloyd George, a toho s vyčerpaným hospodářstvím a inflací oslabenými měnami stěží šlo dosáhnout. Co nejpřísnější reparace se zdály být pohodlným řešením složité situace.

Od Versailles k evropské integraci

Z dlouhé „třicetileté války“ vyšla Evropa národních států v roce 1945 zdecimovaná a ožebračená. Když teď neustále řešíme, jestli Česká republika vydělává, či prodělává na svém členství v Evropské unii, stačí pohlédnout do poválečné minulosti a uvědomit si, z jaké zkušenosti s Evropou vycházeli architekti integrace. Měli před očima hasnoucí hvězdy mohutných evropských impérií, která se ocitla v soukolí mezi dvěma supervelmocemi, Spojenými státy a Sovětským svazem. V meziválečné době to díky existenci zámořských kolonií a počáteční slabosti rozvrácené země sovětů nebylo ještě tolik zřejmé. Výsledky druhé světové války a následná dekolonizace většinu pochybovačů ale přesvědčily o tom, že nevelké evropské státy na šachovnici světové politiky a hospodářství stěží mohou samostatně uhrát cokoli významnějšího.

Moudrost se prý pozná podle schopnosti odlišit podstatné od nepodstatného. Pokud český volič nebude chtít dohlédnout dále než za roh nejbližšího supermarketu a nejpodstatnější otázkou evropské integrace pro něj zůstane problém dvojí kvality potravin či to, kolik subjekty z České republiky utrhnou na dotacích, pak jakékoli poučení z tragédie versailleského míru stěží padne na úrodnou půdu. Namísto toho budou jen získávat politické body ti, kdo s trikolorou na klopě slibují blaho v návratu k Evropě národních států. Nebudou-li chtít čeští proevropští politici být jen vějíčkami třesoucími se pod poryvy výzkumů veřejného mínění a najdou-li v sobě ochotu zkusit být jeho tvůrci, možná by mohli ve své argumentaci začít právě u rozlišování důležitých věcí od nepodstatných.

Když budou místo připomínání, proč je integrace důležitá, jen ujišťovat, že oni přece také srdatě bojují za Českou republiku proti nesmyslům z Bruselu, nikdy toto ujištění nebude znít tak přesvědčivě jako od těch, kdo hrají chytřeji na obranářské nacionální instinkty.

Nedokážou-li to proevropští politici, pak se skutečně může stát, že návrat k Evropě národních států se dostatečnému počtu voličů bude zdát jako vhodné řešení. Pak už ale nebude čas pracně vysvětlovat, že méně Bruselu nepřinese více Prahy, nýbrž spíše daleko více Berlína, Moskvy a jistě i Pekingy. ●

Autor je historik a právník.

WWW.RESPEKT.CZ/AUDIO